

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15Α - 105 57 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 3236 547 - 210 3245 375 - 210 3221 316

Fax : 210 3221 314

www.doe.gr - email: secretariat@doe.gr

Αθήνα 14/6/2016

Προς

Τους Συλλόγους Εκπαιδευτικών Π.Ε.

Θέμα: Συνοπτικός οδηγός συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων

Συνάδελφοι,

Το Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε. σας κοινοποιεί έναν εξαιρετικά χρήσιμο οδηγό βασισμένο στα ερωτήματα που απασχολούν όλους τους δημόσιους υπαλλήλους (και φυσικά τους εκπαιδευτικούς) σε σχέση με τις συνταξιοδοτικές διατάξεις οι οποίες ισχύουν, πλέον, στο Δημόσιο, όπως τον συνέταξε η Νομική Σύμβουλος της Δ.Ο.Ε. Μαρία – Μαγδαληνή Τσίπρα.

Από τη Δ.Ο.Ε.

Αναφορικά με τις συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου:

[αα] Μεταβάλλονται τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης μέσω των διατάξεων του ν. 4387/2016;

Όχι, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης παραμένουν, όπως έχουν διαμορφωθεί με τις διατάξεις του ν. 4336/2015. Μοναδική παρέμβαση, η οποία εμμέσως επέρχεται στις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση είναι ο καθορισμός των είκοσι ετών (έναντι των δέκα πέντε) ως όριο για την λήψη του συνόλου της βασικής συντάξεως.

[ββ] Οι δημόσιοι υπάλληλοι υπάγονται στο νέο ασφαλιστικό και εάν ναι σε ποια σημεία;

Στο ν. 4387/2016 εισάγονται ρυθμίσεις και για τους Δημοσίους υπαλλήλους (τακτικούς και μετακλητούς), τους υπαλλήλους ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α και Β Βαθμού, υπαλλήλους και λειτουργούς της Βουλής, ιερείς και υπαλλήλους των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων καθώς και στα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων, των Σωμάτων ασφαλείας καθώς και του Πυροσβεστικού Σώματος.

Στο άρθρο 4 παρ. 1^α προβλέπεται, ότι οι ως άνω υπάλληλοι υπάγονται από 1-1-2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης ενώ μέχρι την 31-12-2016 το Δημόσιο συνεχίζει να υπολογίζει και να εισπράττει τις εισφορές και να καταβάλλει τις κανονισθείσες συντάξεις. (4 παρ. 2^α). Αντίστοιχα, το Δημόσιο συνεχίζει να κανονίζει τις συντάξεις, όσων υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του νόμου (12-5-2016) μέχρι και την 31-12-2016.

Από 1-1-2017 το συνολικό ποσοστό εισφοράς κλάδου σύνταξης ασφαλισμένου εργοδότη σε 20% επί των συντάξιμων μηνιαίων αποδοχών (6,67% για ασφαλισμένο και 13,33% για εργοδότη).

[γγ] Πως υπολογίζεται η σύνταξη των ασφαλισμένων του Δημοσίου;

[I] Για όσους υπάλληλους αποχωρούν από την υπηρεσία τους μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου (12/5/2016) η σύνταξη τους υπολογίζεται βάσει της νομοθεσίας που ίσχυε την 31/12/2014. Προϋπόθεση είναι οι εν λόγω ασφαλισμένοι να δικαιούνται την άμεση λήψη συντάξεως με την συνταξιοδότηση τους. Συνεπώς, υπάγονται στο παλαιό καθεστώς υπολογισμού σύνταξης **μόνο** όσοι δικαιούνται να λάβουν σύνταξη με την υποβολή της παραίτησης τους και όχι όσοι έχουν μεν συμπληρώσει τα οριζόμενα έτη ασφάλισης αλλά δεν έχουν το προβλεπόμενο από την νομοθεσία όριο ηλικίας. Έτσι, υπάλληλος του Δημοσίου έχοντας συμπληρώσει 40 έτη υπηρεσίας αλλά χωρίς να έχει το 62^ο έτος της ηλικίας του υποβάλλει παραίτηση. Η συνταξιοδοτική πράξη, που θα εκδοθεί στην περίπτωση του θα αναγνωρίζει το δικαίωμα του για καταβολή συντάξεως αλλά θα αναστέλλει την καταβολή της μέχρι την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Σε αυτή την περίπτωση, ωστόσο, η σύνταξη του θα υπολογιστεί με τις διατάξεις του ν.4387/2016 και όχι με τις διατάξεις, που ίσχυαν μέχρι την 31-12-2014.

Είναι ζήτημα, τι θα γίνει με όσους υπέβαλαν αίτηση για συνταξιοδότηση πριν την έναρξη ισχύος του νόμου, χωρίς να γνωρίζουν την παράμετρο αυτή και οι οποίοι με την εν λόγω πρόβλεψη αιφνιδιάζονται. Πρόκειται ουσιαστικά για περιπτώσεις υπαλλήλων, που έσπευσαν να υποβάλλουν παραίτηση χωρίς να έχουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας προκειμένου να αποφύγουν, αυτό που τελικώς ο νόμος 4387/2016 επιβάλλει.

[II] Για όσους υπαλλήλους αποχωρούν από την υπηρεσία μετά την δημοσίευση του νόμου (12/5/2016), η σύνταξη τους κανονίζεται βάσει των διατάξεων του ν. 4387/2016 (ήτοι ως άθροισμα βασικής και αναλογικής συντάξεως, με βάση τις οριζόμενες από αυτόν συντάξιμες αποδοχές). Ειδικά για όσους αποχωρήσουν εντός του 2016, σε περίπτωση, που η σύνταξη που

τους κανονίζεται υπολείπεται κατά ποσοστό 20 % της σύνταξης, που θα ελάμβαναν εάν αποχωρούσαν με τον προγενέστερο καθεστώς, τότε τους καταβάλλεται το ήμισυ της διαφοράς ως προσωπική διαφορά. Αντίστοιχα, εάν αποχωρούν εντός του 2017 ή εντός του 2018 καταβάλλεται ως προσωπική διαφορά το 1/3 της διαφοράς και το ¼ αντίστοιχα.

[γγ] Πως υπολογίζεται η σύνταξη, όσων υπάγονται στις διατάξεις του ν. 4387/2016;

Η σύνταξη όσων υπάγονται στις διατάξεις του ν. 4387/2016 αποτελεί άθροισμα δύο τμημάτων: της βασικής και της αναλογικής σύνταξης.

Η βασική σύνταξη καταβάλλεται από τον ΕΦΚΑ αλλά χρηματοδοτείται από τον κρατικό Προϋπολογισμό. Προϋπόθεση για την καταβολή της είναι κατ' αρχήν η διαμονή στην Ελλάδα με μόνιμο και νόμιμο τρόπο για τουλάχιστον 15 έτη από την συμπλήρωση του 15^{ου} έτους της ηλικίας και μέχρι την συμπλήρωση των προβλεπόμενων κατά περίπτωση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.

Το ποσό της βασικής σύνταξης **μειώνεται** κατά **1/40** για κάθε χρόνο, που υπολείπεται των 40 ετών από την συμπλήρωση του 15^{ου} έτους της ηλικίας μέχρι το προβλεπόμενου κατά περίπτωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Σε περίπτωση μειωμένης συντάξεως, το ποσό της βασικής σύνταξης **μειώνεται** κατά **1/200** για κάθε μήνα, που υπολείπεται για την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας για την λήψη πλήρους συντάξεως.

Σε περιπτώσεις δικαιούχων μειωμένης σύνταξης λόγω αναπηρίας, το ποσό της βασικής σύνταξης, που καταβάλλεται ανέρχεται σε 75% εάν ο δικαιούχος έχει ποσοστό αναπηρίας από 67% έως 79,99% και σε 50% σε περίπτωση αναπηρίας από 50% έως και 66,99%. Τέλος, σε περίπτωση μειωμένης σύνταξης λόγω ανικανότητας καταβάλλεται ποσοστό 40% της βασικής συντάξεως εάν ο συνταξιούχος έχει ποσοστό αναπηρίας έως 49,99%.

Εάν κάποιος λαμβάνει δύο συντάξεις καταβάλλεται μόνο η μία εθνική σύνταξη. Εάν κάποιος λαμβάνει μια πλήρη και μια μειωμένη σύνταξη τότε καταβάλλεται πλήρης εθνική σύνταξη. Σε περίπτωση λήψης δύο μειωμένων

συντάξεων καταβάλλονται και οι δύο μειωμένες εθνικές συντάξεις αλλά εφόσον το άθροισμα τους είναι ίσο ή μικρότερο από το ποσό της πλήρους εθνικής σύνταξης.

Η εθνική σύνταξη για το έτος 2016 ορίζεται σε 384 ευρώ και καταβάλλεται ακέραιη μόνο εάν κάποιος έχει συμπληρώσει είκοσι έτη ασφάλισης. Το ποσό αυτό μειώνεται κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης, που υπολείπεται των 20 ετών εφόσον έχουν συμπληρωθεί 15 έτη ασφάλισης. Έτσι, ασφαλισμένος, που συνταξιοδοτείται με 19 έτη ασφάλισης λαμβάνει Εθνική Σύνταξη **376,32 €**, ασφαλισμένος, που συνταξιοδοτείται με 18 έτη ασφάλισης, λαμβάνει εθνική σύνταξη **368,79 €**, με 17 έτη ασφάλισης λαμβάνει εθνική σύνταξη **361,2 €**, με 16 έτη ασφάλισης **354,2 €** και ασφαλισμένος με 15 έτη ασφάλισης **347 €**.

Η ανταποδοτική σύνταξη καταβάλλεται από τον ΕΦΚΑ και χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές. Η ανταποδοτική σύνταξη εξάγεται βάσει του χρόνου ασφάλισης, του κατ' έτος ποσοστού αναπλήρωσης, όπως αυτό ορίζεται στον νόμο και των συντάξιμων αποδοχών. Ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλο τον ασφαλιστικό βίο του. Ο μέσος όρος υπολογίζεται ως το ηλικίο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισης. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών θεωρείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών, που υπόκειται σε εισφορές, καθ' όλη την διάρκεια του ασφαλιστικού βίου.

Ειδικά για όσους συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων, που ίσχυαν στις 31/12/2014 ως μέσος όρος αποδοχών ορίζεται ο μέσος όρος αποδοχών από το έτος 2002 μέχρι και την ημέρα λήψης της συντάξεως.

[88] Τι συμβαίνει σε περίπτωση συντάξεων χηρείας;

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης, που απαιτείται για τη συνταξιοδότησή του, δικαιούνται σύνταξη:

α. Ο επιζών σύζυγος, εφόσον έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου. Σε περίπτωση που ο θάνατος έχει συμβεί προτού συμπληρωθεί το 55ο έτος ηλικίας του επιζώντος συζύγου τότε καταβάλλεται σε αυτόν σύνταξη για διάρκεια τριών (3) ετών.

β. Εάν ο δικαιούχος συμπληρώνει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά τη διάρκεια λήψης της σύνταξης, η καταβολή της διακόπτεται με τη συμπλήρωση της τριετίας και άρχεται εκ νέου με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας του.

Β. Τα τέκνα με την προϋπόθεση, ότι:

α. Είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές

ή β κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από την συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους.

Γ. Ο διαζευγμένος σύζυγος, εφόσον πληροί αθροιστικά και τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλλε σε αυτόν ή να υποχρεούτο να του καταβάλλει διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με μεταξύ τους σύμβαση,

β) να είχε συμπληρώσει δέκα (10) έτη έγγαμου βίου μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση,

γ) το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη,

δ) το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημά του να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων που καταβάλλεται από τον ΟΓΑ,

ε) να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης.

[εε] Ποιο είναι το ανώτατο όριο καταβολής σύνταξης;

Μέχρι 31/12/2018 αναστέλλεται η καταβολή κάθε ατομικής μηνιαίας σύνταξης, κατά το μέρος, που υπερβαίνει τις 2000 ευρώ. Αντίστοιχα, για το ανωτέρω διάστημα, το άθροισμα του καθαρού μηνιαίου ποσού των συντάξεων από οποιαδήποτε αιτία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 3000 ευρώ.

[στστ] Τι σημαίνει επανυπολογισμός καταβαλλόμενων συντάξεων;

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4387/2016 οι ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις επανυπολογίζονται με βάση τους κανόνες του ν. 4387/2016 (βλ. ανωτέρω γγ). Τούτο συνεπάγεται, ότι όλες οι συντάξεις, που ήδη καταβάλλονται θα επανυπολογιστούν με βάση τους κανόνες του ν. 4387/2016 ενώ το ποσό της σύνταξης, όπως είχε διαμορφωθεί στις 31/12/2014 θα συνεχίσει να καταβάλλεται κανονικά. Από 1/1/2019 εφόσον το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μεγαλύτερο από αυτό, που θα καταβάλλονταν με βάση τους υπολογισμούς του ν. 4387/2016, αυτό διατηρείται ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο με τις αυξήσεις των συντάξεων, που έχουν κανονιστεί μετά την έκδοση του νόμου.

[ζζ] Τι ισχύει με τους πλασματικούς χρόνους ασφάλισης;

Οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης (παιδιά, στρατός, σπουδές κλπ) συνεχίζουν να αναγνωρίζονται όπως ίσχυε μέχρι την έναρξη εφαρμογής του ν. 4387/2016. Σε κάθε περίπτωση, η εξαγορά γίνεται με την καταβολή του συνολικού ποσού της εισφοράς εργοδότη-εργαζόμενου, που ορίζεται επί των συντάξιμων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τον μήνα υποβολής της αίτησης εξαγοράς. Το ποσό καταβάλλεται σε δόσεις τόσες όσοι και οι μήνες, που εξαγοράζονται ή εφάπαξ με έκπτωση 15%.

[ηη] Τι συμβαίνει σε περίπτωση διορισμένων πριν το έτος 1983, οι οποίοι διαθέτουν χρόνο ασφάλισης εκτός δημοσίου και επιθυμούν να κάνουν χρήση αυτού;

Μέχρι την έκδοση του ν. 4387/2016 απαιτείτο η καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς για την προσμέτρηση του χρόνου ασφάλισης στον ιδιωτικό τομέα, για όσους δημοσίους υπαλλήλους είχαν διοριστεί πριν το έτος 1983. Με την διάταξη του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 προβλέπεται πλέον, ότι μόνο χρόνος ασφάλισης για τον οποίο δεν έχουν καταβληθεί εισφορές πρέπει να εξαγοραστεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1-6 του ν. 1405/1983. Αντιθέτως, για όσους ασφαλισμένους έχουν καταβληθεί εισφορές, ο χρόνος ασφάλισης στον ιδιωτικό τομέα, συνυπολογίζεται ως συντάξιμος, εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης υποβληθεί μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016. Το αυτό ισχύει και για τις περιπτώσεις, που έχει ήδη υποβληθεί αίτημα εξαγοράς του εν λόγω χρόνου εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης υποβληθεί μετά την έναρξη ισχύος του νόμου.

[ΘΘ] Τι συμβαίνει με τις αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις συντάξεις πατέρων ανηλίκων;

Όπως γνωρίζουμε, οι πατέρες ανηλίκων, οι οποίοι θεμελίωσαν συνταξιοδοτικό δικαίωμα πριν το έτος 2010 υπάγονται στις γενικές συνταξιοδοτικές διατάξεις, με αποτέλεσμα να δικαιούνται να λάβουν σύνταξη στα 67. Από την άλλη πλευρά, όσοι πατέρες ανηλίκων θεμελίωσαν με την συμπλήρωση 25ετίας συνταξιοδοτικό δικαίωμα, εντός του έτους 2011 και 2012 δικαιούνταν να αποχωρήσουν με την συμπλήρωση του 52^{ου} και του 55^{ου} έτους της ηλικίας του αντίστοιχα. Η διαφοροποίηση αυτή καθίστατο ακόμα πιο ανεπιεικής εάν λάβει κανείς υπόψη του, το γεγονός, ότι πολλοί άντρες δημόσιοι υπάλληλοι είχαν σπεύσει να αναγνωρίσουν τον στρατό, πριν την εισαγωγή του ν. 3865/2010 επιδιώκοντας την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πριν το έτος 2010, φοβούμενοι τις αυξήσεις των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης. Το πρόβλημα αυτό τέθηκε ήδη στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο διαπίστωσε την παράβαση της αρχής της ισότητας και την υποχρέωση να τροποποιηθεί η συνταξιοδοτική νομοθεσία κατά τρόπο, ώστε να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά (και άρα άνισα) οι περιπτώσεις των πατέρων ανηλίκων ανάλογα με τον χρόνο θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Μέχρι σήμερα, ωστόσο, η συνταξιοδοτική νομοθεσία δεν έχει εναρμονιστεί με την νομολογία

του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αντιθέτως, η κατάσταση καθίσταται ακόμα δυσκολότερη εάν λάβει κανείς υπόψη του, ότι προκειμένου μια συνταξιοδοτική υπόθεση να κριθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο, θα πρέπει ο ασφαλισμένος να προβεί σε υποβολή παραίτησης, να υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης, η οποία αφού απορριφθεί μπορεί να οδηγήσει σε άσκηση ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με τον τρόπο, ωστόσο, αυτό ο υπάλληλος παραμένει έκθετος, χωρίς να λαμβάνει ούτε αποδοχές, ούτε σύνταξη, μέχρι την κρίση της συνταξιοδοτικής του υπόθεσης.

Κρίσιμο είναι να υπάρξει εναρμόνιση της νομοθεσίας με την νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ιδιαίτερα μετά την μεταβολή (αύξηση) των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις ισοδυναμεί πλέον με 17 επιπλέον έτη εργασίας.

Η νομική σύμβουλος της Δ.Ο.Ε.

Μαρία – Μαγδαληνή Τσίπρα